

Ko nga Hauata he kawai ariki no Ingarangi. E mea ana a Pope ko te tangata tutua ka tutua tonu, ana mahi ana tikanga. E kiia ana kua huri nga wa i whaimana ai o taua rangatira a ko nga rangatira o enei ra ko nga tangata whai-moni. No te pakeha tena rangatira te moni ehara i te Maori; tetahi kaore he painga o te ware hei rangatira. I mana ai te Maori na ona rangatira. He whakatauki na te Maori, me rangatira he hoa matenga mou kia kore ai koe e whakarerea. Kaore e mohiotia nga mahi, nga haere, a te ware. Kei mutua koe.

*Snatch from the ashes of your sires
The embers of their former fires;
And he who in the strife expires
Will add to theirs a name of fear
That tyranny shall quake to hear.*

—Lord Byron.

*Kapohia mai i nga pungarehu o koutou matua
Nga ngarehu o ratou ahi o nga ra ka huri;
A ko ia e hinga i te riri
E hono atu ki o ratou he ingoa e wehinga
E tu wiri ai te tangata kino.*

—Rore Paerona.

Kua koreroitia e au i te Nama 44, nga korero a Rore Paerona. He tangata ia i rere totoa ki nga hiahia o te kikokiko, otira he wa ano ka koiri ake ona toto rangatira ina koa ana kupu rangatira e whakahauhau nei ia i nga Kariki kia ara ki te whawhai ki nga Turaka e takahi ana i to ratou whenua.

O nga iwi katoa onamata kaore he iwi hei rite mo nga Kariki, otira e mea ana au o nga iwi katoa o te ao, o onamata, o enei ra. E haere tahanga tonu ana nga tipuna o te Ingarihi kua tiaho noa atu te maramatanga ki nga Kariki kua rapu noa atu ratou i te ATUA NGARO. He iwi tino matau, tino kaha, tino toa. Ko a ratou tataki korero he hanga whakamiharo rawa. Otira i heke to ratou mana, to ratou kaha, to ratou toa, to ratou matau; i takahia ratou e nga Turaka nawai ra ka taungatia ki te mate ka takoto tonu kua kore he aranga mai. Koia nei i tangihia ai e Paerona, i karanga ai ia ki a ratou kia whakaohongia i roto i a ratou nga toto toa o ratou tipuna; i waitohu ia ki nga urupa o ratou matua, i ki ai:—

*Nga urupa o te hunga e kore nei e mate.
The graves of those that cannot die.*

I whakaritea e Paerona a Kariki ki tetahi tupapaku katahi ano ka hemo atu, he tino ataahua engari kaore he wairua, kaore he mahanatanga—he tupapaku. Ahakoa he Ingarihi a Paerona i whawhai ia mo Kariki a mate atu ki reira. Ko tona tinana i haria ki Ingarangi. Mai i nga ra o Paerona kei te tupapaku tonu te ahua o nga Kariki engari kua wehea e ratou he ra motuhake hei whakanuinga ma ratou i te ingoa o Paerona.

Waihoki e te iwi whakaohongia nga toto o tatou tipuna, kia